

2020/2223(INI)

24.2.2021

LAUSUNTO

sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalta

talous- ja raha-asioiden valiokunnalle

kilpailupolitiikasta – vuosikertomus 2020
(2020/2223(INI))

Valmistelija: Andrus Ansip

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta pyytää asiasta vastaavaa talous- ja raha-asioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

Sisämarkkinat

1. muistuttaa, että kilpailupolitiikka on olennaisen tärkeää sisämarkkinoiden vahvistamiseksi, kun se edistää kilpailua ja tarjoaa oikeudenmukaiset ja tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille markkinatoimijoille, mukaan luettuina mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), mahdollistaa innovatiivisten yritysten kasvun, varmistaa EU:n yritysten kilpailukyvyn maailmanlaajuisesti sekä takaa kuluttajansuojan korkean tason, alhaisemmat hinnat, paremman laadun ja enemmän valinnanvaraa;
2. muistuttaa, että palvelut tuottavat 73 prosenttia Euroopan unionin BKT:stä ja että palvelujen sisämarkkinat ovat kehittymättömämmät kuin tavaroiden sisämarkkinat; katsoo, että kilpailuoikeudelliset mekanismit ja ennakkosäätely voivat auttaa vahvistamaan digitaalisten palvelujen sisämarkkinoita;

Kuluttajansuoja

3. korostaa erityisesti, että kilpailu- ja kuluttajapolitiikat täydentävät toisiaan, koska molemmat pyrkivät suojelemaan kuluttajia, varmistamaan sisämarkkinoiden eheyden ja luomaan yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset;
4. katsoo, että kuluttajien hyvinvoinnin ja kuluttajille aiheutuvien haittojen ehkäisemisen – sekä verkossa että sen ulkopuolella – on pysyttävä kilpailupolitiikan, täytäntöönpanokäytäntöjen ja mahdollisen tulevan alakohtaisen lainsäädännön olennaisina osatekijöinä, jotta voidaan saavuttaa jatkuvasti korkeampi kuluttajansuojan ja kuluttajien hyvinvoinnin taso;
5. korostaa, että komission yhtenä tavoitteenaan esittämässä uudessa kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa pyritään jatkamaan kuluttajiin kohdistuvien huijausten, hyvän kauppataivan vastaisten käytäntöjen ja petosten torjuntaa;
6. muistuttaa, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artiklassa todetaan, että unionin politiikoissa on varmistettava korkeatasoinen kuluttajansuoja;
7. korostaa, että kilpailusäännöt, kuluttajien hyvinvointi ja kestävyys liittyvät läheisesti toisiinsa ja että tietyn tyypin tuotantoon liittyviä kielteisiä ulkoisvaikutuksia ei saa jättää huomiotta; kehottaa siksi komissiota arvioimaan, miten kilpailupolitiikalla voidaan edistää edelleen kestävä kehityksen tavoitteita, Pariisin ilmastopöytäkirjan ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa;

Digitaalinen muutos

8. panee merkille muutokset, joita sekä yritykset että kuluttajat kohtaavat digitalisaatiokehityksen vuoksi, ja pitää myönteisenä, että komissio keskittyy kilpailupolitiikkansa nykyaikaistamiseen, jotta digitaalialan vakaviin ongelmiin ja markkinahäiriöihin voidaan puuttua asianmukaisesti;
9. toteaa, että komissio päätti olla esittämättä ehdotusta uudesta kilpailuvälineestä, ja korostaa tässä yhteydessä, että nykyiset yrityskeskittymien valvontaa koskevat säännöt eivät sovellu tapauksiin, joissa digitaalisilla markkinoilla hallitsevassa asemassa olevat toimijat ostavat kilpailijansa;
10. korostaa, että kilpailupolitiikalla on myös merkittävä rooli unionin nykyaikaisessa teollisuuspolitiikassa, jonka tavoitteena on tehdä eurooppalaisista yrityksistä innovatiivisempia ja siten kilpailukykyisempiä sisämarkkinoilla ja kansainvälisesti;

Portinvartijayritysten ennakkosäätely

11. muistuttaa, että digitaalisten markkinoiden tehokkaan säätelyn varmistaminen on sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan keskeinen tehtävä; korostaa tässä yhteydessä P2B-asetuksen (asetus (EU) 2019/1150¹) hyväksymistä ja toteaa, että ennakkoon toteutettavilla säätelytoimilla pyritään korjaamaan kilpailuoikeuden täytäntöönpanon jälkikäteen tapahtuvan valvonnan puutteita;
12. korostaa digitaalitalouden portinvartijoina toimivien keskeisten verkko-operaattoreiden merkitystä, mukaan lukien pääsy sähköisen kaupankäynnin markkinoille sekä riskit ja mahdollisuudet kuluttajien valinnanvapauden ja yritysten markkinoille pääsyn kannalta;
13. toteaa, että EU:n digitaalisille markkinoille osallistuvista 10 000 internetalustasta seitsemän suurinta tuottavat jopa 69 prosenttia alan kokonaistuloista;
14. korostaa, että nykyiset kilpailusäännöt eivät riittävästi vastaa toimivien sisämarkkinoiden tarpeisiin, ja suhtautuu siksi myönteisesti komission aikomukseen korjata digitaalimarkkinoiden sääntöjenvastaisuudet muun muassa antamalla ehdotus digitaalisia markkinoita koskevaksi säädökseksi; korostaa ennakkosäätelyn tärkeää roolia kilpailulainsäädännön jälkikäteisvalvonnan täydentämisessä ja vahvistamisessa;
15. toteaa, että säätelyvelvoitteiden on oltava oikeasuhteisia ja niillä ei saa missään tapauksessa pyrkiä luomaan perusteettomia hallinnollisia esteitä, jotka estävät sisämarkkinoiden vahvistumisen ja reilun kilpailun;
16. toteaa, että ehdotetuilla säännöillä ja paremmalla valvonnalla olisi varmistettava, että digitaalisina portinvartijoina toimivien suurten alustojen leimaamat markkinat pysyvät oikeudenmukaisina ja kilpailukykyisinä innovoijille, yrityksille ja uusille markkinatulokkaille;
17. toteaa, että onnistuneet kasvustrategiat eivät saa automaattisesti käynnistää korjaavia toimia, koska ne voivat tuottaa talouskasvua ja hyötyä kuluttajille;

¹ EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57.

18. katsoo, että sääntöjä noudattavat markkinatoimijat, myös pk-yritykset, hyötyisivät kilpailusääntöjen tiukasta soveltamisesta; pyytää tässä yhteydessä komissiota tutkimaan edelleen tiettyjen verkkoalustojen määräävän aseman väärinkäyttöä, jotta voidaan varmistaa reilu kilpailu ja edistää työllisyyttä, innovointia ja kestäväää kasvua;

Datan saatavuus

19. kehottaa komissiota varmistamaan datan oikeudenmukaisen ja turvallisen saatavuuden kaikille markkinatoimijoille ja edistämään sitä sekä digitaalisia markkinoita koskevassa säädöksessä että kilpailulainsäädännön täytäntöönpanokäytännöissään ottaen huomioon luottamuksellisuuteen ja liikesalaisuuksien suojeluun liittyvät kysymykset sekä asiaankuuluvan EU:n tietosuojalainsäädännön; toteaa, että sen olisi annettava kuluttajille mahdollisuus valvoa tietojaan ja tarjota heille lisäoikeuksia tietojen siirrettävyyden ja yhteentoimivuuden osalta unionin lainsäädännössä säädetyllä tavalla, jotta voidaan varmistaa, että datan sisämarkkinat perustuvat Euroopan unionin ydinarvoihin sekä reiluun kilpailuun; pyytää lisäksi komissiota ottamaan huomioon henkilötietojen ja rahoitusdatan saatavuuden vaikutukset arvioidessaan markkinavoimaa, koska data on huomattavan taloudellisen voiman ja vipuvaikutuksen lähde;

Vertikaalisia rajoituksia koskeva ryhmäpoikkeusasetus

20. toteaa, että vertikaalista ryhmäpoikkeusasetusta ei ole mukautettu asianmukaisesti markkinoiden viimeaikaiseen kehitykseen, erityisesti verkkomyynnin ja verkkoalustojen kasvuun; pitää myönteisenä komission äskettäin käynnistämää vaikutustenarviointia ja kehottaa toteuttamaan lisätoimia ongelman ratkaisemiseksi; korostaa, että valikoivat jakelusopimukset ja sopimuslausekkeet eivät saisi johtaa sisämarkkinoiden pirstoutumiseen luomalla esteitä rajat ylittävälle kaupalle ja jakelulle; katsoo, että kansallisten markkinoiden segmentoituminen estää täyden ja oikeudenmukaisen kilpailun unionissa;
21. korostaa tässä yhteydessä, että jatkuvat alueelliset toimitusrajoitukset vaikuttavat kilpailua heikentävästi ja ne voivat ilmetä erilaisina käytäntöinä, joita ovat esimerkiksi toimituksista kieltäytyminen tai tietyn jakelijan toimitusten lopettamisella uhkaaminen, myytävänä olevien määrien rajoittaminen, selittämättömät erot tuotevalikoimissa ja hinnoissa jäsenvaltioiden välillä tai tuotepakkausten kielivaihtoehtojen rajoittaminen; korostaa, että alueelliset toimitusrajoitukset haittaavat sisämarkkinoiden kehitystä ja sisämarkkinoista kuluttajille mahdollisesti koituvia etuja; kehottaa komissiota puuttumaan alueellisten toimitusrajoitusten kilpailunvastaisiin vaikutuksiin, jotta saadaan aikaan täysin toimivat sisämarkkinat;

Geoblokkausasetus

22. panee merkille geoblokkausasetuksen ensimmäisen lyhyen aikavälin tarkastelun ja kehottaa komissiota jatkamaan aktiivista seurantaa ja poistamaan – noudattaen kuluttajamyönteistä lähestymistapaa, joka antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä ostoksia saumattomasti kaikkialla EU:ssa – perusteettomat maarajoitukset ja muut uudelleentarkastelussa yksilöidyt rajat ylittävää verkkokauppaa koskevat jatkuvat rajoitukset; kannustaa komissiota harkitsemaan asianmukaisten jatkotoimien ehdottamista;

Täytäntöönpano ja valvonta

23. korostaa selkeän, ennustettavan, tulevaisuuden vaatimukset täyttävän ja kattavan EU:n kehyksen merkitystä kilpailulainsäädännön tehokkaan täytäntöönpanon ja valvonnan varmistamiseksi EU:n tasolla erityisesti nopeasti muuttuvien markkinoiden yhteydessä; korostaa, että säännösten noudattamista on tehostettava tehokkailla, oikeasuhteisilla ja varoittavilla seuraamuksilla ja että EU:n lainsäädäntö olisi pantava yhtäläisesti täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa; kehottaa siksi komissiota vahvistamaan edelleen Euroopan kuluttajakeskusten verkoston (ECC-Net) roolia ja tekemään tutkimuksen siitä, tarvitaanko EU:n kuluttajaviranomaista;
24. kehottaa komissiota laatimaan täytäntöönpanoa koskevia selkeitä ohjeita ja parhaita käytäntöjä, jotta voidaan välttää oikeudellinen epävarmuus ja mielivaltaiset päätökset sekä estää jäsenvaltioiden väliset erot asiaa koskevan voimassa olevan ja tulevan lainsäädännön valvonnassa;
25. toteaa, että jotkut digitaaliset alustat ovat rangaistuksista huolimatta toistuvasti rikkoneet kilpailusääntöjä; kehottaa siksi komissiota tutkimaan, täyttävätkö nykyisin määrättävät seuraamukset tarkoituksensa;

Valtiontuki

26. toteaa, että komissio reagoi covid-19-kriisin puhkeamiseen hyväksymällä valtiontukitoimenpiteitä koskevan tilapäisen kehyksen, johon sisältyvillä toimenpiteillä tuetaan taloutta, ja korostaa, että näiden toimenpiteiden olisi pysyttävä väliaikaisina;
27. kehottaa komissiota tekemään hyvissä ajoin yksityiskohtaisen arvion kehyksen vaikutuksista sisämarkkinoihin ja esittämään keskipitkän ja pitkän aikavälin toimenpiteitä, joiden tavoitteena on kuroa umpeen kuilu ja tukea eurooppalaisia yrityksiä keskittyen erityisesti pk-yrityksiin;
28. katsoo tässä yhteydessä, että lentoyhtiöille pandemian poikkeuksellisissa olosuhteissa taattu valtiontuki auttaa suojelemaan työntekijöitä, mutta huomauttaa, että tämän on tapahduttava heikentämättä kuluttajien oikeuksia sisämarkkinoilla;
29. muistuttaa, että markkinahäiriöiden tapauksessa EU:n valtiontukisäännöt tukevat kilpailupolitiikan tavoitetta tehdä eurooppalaisista yrityksistä innovatiivisempia ja kilpailukykyisempiä kansainvälisesti;
30. toteaa, että valikoituihin yrityksiin tehtävien taloudellisten investointien muodossa myönnettävä valtiontuki voi vääristää tasapuolisia toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla ja haitata kuluttajien hyvinvointia, ellei se ole täysin EU:n valtiontukisääntöjen mukaista; muistuttaa, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa myös muilla keinoin;

Maailmanlaajuinen ulottuvuus

31. korostaa, että globaalissa taloudessa sisämarkkinoilla voi ilmetä kilpailuvääristymiä, jotka aiheutuvat EU:n ulkopuolelle sijoittautuneista yrityksistä ja erityisesti valtiontukea tai muuta tukea saavista yrityksistä; kehottaa komissiota ryhtymään asianmukaisiin toimiin ja tehostamaan maailmanlaajuisia yhteistyötä kilpailun alalla, jotta huolehditaan tasapuolisista toimintaedellytyksistä kolmansien maiden kanssa erityisesti valtiontukien osalta, sekä varmistamaan oikeudenmukaisen pääsyn markkinoille kaikilla asianomaisilla aloilla, kuten ilmailualalla;
32. panee huolestuneena merkille ulkoisten toimijoiden kasvavan kiinnostuksen vahvistaa ja lujittaa vaikutusvaltaansa eurooppalaisissa yrityksissä pandemian aiheuttaman kriisin yhteydessä; kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti tällaisia suuntauksia ja erityisesti suoria ulkomaisia sijoituksia sisämarkkinoiden eheyden varmistamiseksi ja säilyttämiseksi;
33. panee merkille komission valkoisen kirjan toimintaedellytysten tasapuolistamisesta ulkomaisten tukien osalta; on huolissaan siitä, että tasapuolisiin toimintaedellytyksiin perustuvaan EU:n kaupan avoimuuteen kohdistuu yhä enemmän haasteita globaalilla tasolla; tukee komission aikomusta välttää vastatoimia maailmanlaajuisesti;

Avoimuus

34. korostaa kuluttajien edun nimissä tarvetta taata reilu kilpailu aloilla, jotka ovat välttämättömiä kansalaisten jokapäiväisen elämän kannalta, kuten elintarvike- ja terveysalalla; kehottaa komissiota arvioimaan huolellisesti Pelloilta pöytään -strategian kilpailusääntöjen selventämistä koskevien suunnitelmien laajuutta ja vaikutusta maatalous- ja elintarvikeketjun taloudelliseen toimintaan ottaen erityisesti huomioon vaikutukset pienimuotoisiin toimittajiin ja viljelijöihin, jotta toimijat olisivat kestävämpiä ja kilpailukykyisempiä voidakseen hyötyä täysimääräisesti sisämarkkinoista;
35. kehottaa komissiota raportoimaan Euroopan parlamentille siitä, miten rakenteellisten korjaustoimenpiteiden soveltaminen on vaikuttanut EU:n kilpailuoikeuden alalla, ja niihin kohdistuvista haasteista;
36. kehottaa komissiota ottamaan täysimääräisesti huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suositukset, mukaan lukien sen täytäntöönpanopäätöksiin liittyvän tuloksellisuusraportoinnin parantaminen, jotta voidaan lisätä avoimuutta ja vastuuvellollisuutta Euroopan parlamentin ja kansalaisten suuntaan;
37. kehottaa komissiota sisällyttämään kilpailupolitiikkaa koskevaan vuosikertomukseensa yhteenvedot jäsenvaltioissa aloitetuista ja päätetyistä kilpailulainsäädännön rikkomistapauksista ja niitä koskevat tilastot, mukaan lukien tarvittaessa parhaat käytännöt sekä kartelleista langetettujen ja maksettujen sakkojen kokonaismäärä.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	22.2.2021
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 41 -: 0 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Andrus Ansip, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Dan-Ștefan Motreanu, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marco Zullo
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Marco Campomenosi, Maria da Graça Carvalho, Krzysztof Hetman, Sven Mikser, Tsvetelina Penkova, Barbara Thaler, Edina Tóth

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

41	+
ECR	Adam Bielan, Carlo Fidanza, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Marco Campomenosi
NI	Miroslav Radačovský, Marco Zullo
PPE	Maria da Graça Carvalho, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Dan-Ștefan Motreanu, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Barbara Thaler, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere
RENEW	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Morten Løkkegaard
S&D	Brando Benifei, Biljana Borzan, Evelyne Gebhardt, Maria Grapini, Adriana Maldonado López, Sven Mikser, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, Christel Schaldemose
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Marcel Kolaja, Kim Van Sparrentak

0	-

4	0
ID	Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
LA GAUCHE	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää